

Sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik aidiyet düzeylerinin incelenmesi

Hilal BAHÇECİOĞLU¹ , Gülseren YÜREKLİ¹ , Onur Mutlu YAŞAR¹ ¹İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İzmir, Türkiye

Araştırma Makalesi/Research Article

DOI: 10.70736/ijoess.1682

Gönderi Tarihi/ Received:

Kabul Tarihi/ Accepted:

Online Yayın Tarihi/ Published:

13.05.2025

14.06.2025

15.06.2025

Öz

Üniversite ortamında aidiyet kavramının anlaşılması, öğrencilerin motivasyonu, başarısı ve mesleki kimlik gelişimi için kritik bir faktördür ve bu nedenle önem arz etmektedir. Bu bağlamda çalışmanın amacı, İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde farklı bölümlerde öğrenim gören öğrencilerin akademik aidiyet düzeylerini bölümler arası karşılaştırmalı olarak inceleyerek bölümlere yönelik hedefe odaklı ihtiyaçları ortaya koymaktır. Çalışmanın katılımcılarını belirlemek için kolayda örnekleme yöntemi kullanılmış ve çalışmaya 372 üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların demografik bilgilerini değerlendirmek amacıyla yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim gördükleri bölüme ilişkin soruların yer aldığı Kişisel Bilgi Formu'nu doldurmaları istenmiştir. Katılımcıların akademik aidiyetlerini değerlendirmek için Kızılkaya ve Doğan tarafından geliştirilen ve Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan Akademik Aidiyet Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde tüm boyutların ve toplam puanların normal dağılım gösterdiği görülmüş, bu nedenle parametrik analizlerden Pearson Korelasyon testi ve Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA) kullanılmıştır. Sonuç olarak, en yüksek akademik aidiyete sahip bölüm öğrencilerinin Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümü öğrencilerinin olduğu, katılımcıların yaşlarının artmasıyla birlikte akademik aidiyetlerinin azaldığı saptanmıştır. Bunun yanı sıra ölçeğin toplam puan analiz sonuçlarına göre, katılımcıların cinsiyet ve sınıf düzeyi değişkeni kapsamında gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Akademik Aidiyet, Öğrenci, Üniversite, Sağlık Bilimleri*Investigation of academic belonging levels of faculty of health sciences students***Abstract**

Understanding the concept of belonging in the university environment is a critical factor for students' motivation, success and professional identity development and is therefore important. In this context, the aim of the study is to examine the academic belonging levels of students studying in different departments at Izmir Democracy University Faculty of Health Sciences comparatively between departments and to reveal the goal-oriented needs for departments. Convenience sampling method was used to determine the participants of the study and 372 university students participated in the study. In order to evaluate the demographic information of the participants, they were asked to fill out the Personal Information Form, which included questions about age, gender, grade level and the department they were studying. The Academic Belonging Scale, which was developed by Kızılkaya and Doğan and whose Turkish validity and reliability study was conducted, was used to evaluate the academic belonging of the participants. In the analysis of the data, it was observed that all dimensions and total scores were normally distributed, so Pearson Correlation test and Multivariate Analysis of Variance (MANOVA) were used as parametric analyses. As a result, it was determined that the students of the Department of Exercise and Sport Sciences had the highest academic belonging and that the academic belonging of the participants decreased with increasing age. In addition, according to the results of the total score analysis of the scale, it was determined that there was no statistically significant difference between the groups within the scope of the participants' gender and class level variables.

Keywords: Academic Belonging, Health Science, University, Student

Bu çalışma, 22. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde sunulmuştur.

Sorumlu Yazar/ Corresponded Author: Hilal BAHÇECİOĞLU, E-posta/ e-mail: hilal.bahcecioglu@idu.edu.tr

GİRİŞ

Üniversite ortamında aidiyet kavramının anlaşılması, öğrencilerin çok yönlü ihtiyaçlarının karşılanması açısından önem taşımaktadır. Akademik aidiyet, öğrencilerin kendilerini değerli, kabul edilmiş ve akademik ortamlarının meşru üyeleri olarak hissetme derecesi ve bir üniversite topluluğuyla ilişkili olarak kimlik sahibi olma veya konumlandırma duygusu tanımlanmaktadır (Tovar & Simon 2010; Versteeg ve ark., 2022). Öğrencilerin aidiyet duygularının onların bakış açılarından görülmesi ve kavramsallaştırılması, üniversitelerin öğrencilerine nasıl destek sağlayabileceklerine dair görüşler geliştirmesine yardımcı olabilir (Dost & Smith, 2023).

Öğrencilerin akademik deneyimlerine olan etkilerinden dolayı önemli bir rol oynayan akademik aidiyet, üniversite öğrencileri arasında daha yüksek düzeyde akademik katılım, motivasyon ve başarı ile bağlantılıdır (Wurster ve ark., 2021; Kelly ve ark., 2024). Öğrenciler kendilerini akademik çevrelerine ait hissettiklerinde, çalışmalarına aktif olarak katılma ve zorluklarla mücadele etme olasılıkları daha yüksektir. Ayrıca aidiyet, öğrencilerin okulu bırakma oranlarına karşı önleyici bir faktör olarak görülmektedir. (Yeager & Walton, 2011; Gopalan & Brady, 2020).

Akademik aidiyeti bireysel özellikler ve kurumsal dinamikler olmak üzere çeşitli faktörler etkileyebilmektedir. Araújo ve arkadaşları (2014) üniversite eğitimini tek seferlik bir süreç olmaktan ziyade sürekli bir süreç olarak tanımlamıştır. Onlara göre öğrenciler, üniversite öncesi yaşamdan üniversite sonrasına geçiş sürecinde akademik, sosyal ve kültürel açıdan pek çok değişiklik yaşamaktadırlar. Öğrenciler arasında akademik bir topluluk oluşturmak için üç aşamalı bir metodoloji sunmuşlardır. İlk aşama, öğrencilerin akranları ve programlarıyla olan bağlantılarıyla, ikincisi okulları veya fakülteleri içindeki bağlantılarıyla, üçüncüsü ise meslekleri veya konu alanlarının küresel ağıyla olan bağlantılarıyla ilgilidir (Araújo ve ark., 2014). Cinsiyet, etnik köken ve sosyoekonomik geçmiş gibi bireysel faktörler bir öğrencinin aidiyet duygusunu etkileyebildiği gibi, öğrencinin üniversite ile özdeşleşmesi aidiyet deneyimini şekillendirmede kritik rol oynar (Maghsoodi ve ark., 2023; Dost & Smith, 2023). Benzer şekilde akranlarla kurulan ilişkiler üniversite öğrencileri arasında akademik aidiyet duygusunu teşvik etmenin yanı sıra aynı zamanda öğrencilerin özgüvenini de artırır (O'Sullivan ve ark., 2019). Bu tür etkileşimler kapsayıcılık ve destek duygusunu teşvik ettiği için öğrencilerin akademik başarısı ve memnuniyetiyle olumlu yönde bağlantılıdır (Guzzardo ve ark., 2021). Bu farklı etkilerin farkına varılması, üniversitelerin öğrenci kitlesinin kendine özgü

ihtiyaçlarına yönelik hedefli stratejiler uygulamasına ve nihayetinde daha kapsayıcı ve destekleyici bir akademik ortamın teşvik edilmesine olanak tanır.

Yaş değişkeni, bireylerin akademik aidiyet düzeylerini etkileyebilecek gelişimsel, bilişsel ve deneyimsel farklılıkları yansıtmaları nedeniyle analizlere dahil edilmiştir. Cinsiyet değişkeni, toplumsal rollerin ve akademik ortamlarda karşılaşılan deneyimlerin farklılaşabileceği düşüncesinden hareketle, aidiyet algısında cinsiyete dayalı olası değişimleri ortaya koymak amacıyla kullanılmıştır. Sınıf düzeyi (öğrencinin bulunduğu akademik yıl), öğrencilerin üniversiteye uyum süreci, akademik tecrübe birikimi ve kurumsal bağlarının gelişim süreciyle doğrudan ilişkili olabileceği için dikkate alınmıştır. Bölüm değişkeni, fakülte bünyesindeki programların yapısal ve pedagojik farklılıklarının öğrencilerin kuruma olan aidiyet algısında farklılık yaratabileceği varsayımıyla çalışmaya dahil edilmiştir.

Aidiyet duygusunu geliştirmeye öncelik veren kurumlar, öğrencilerin akademik hedeflerine ulaşmalarını ve genel refahlarını artırmalarını destekleyebilir. Bu nedenle çalışmada hedeflenen, İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik aidiyetlerini belirlemek ve bünyesinde bulunan Beslenme ve Diyetetik, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Hemşirelik, Egzersiz ve Spor Bilimleri bölümlerine göre farklılıklarını incelemektir. İlgili alanyazın incelendiğinde egzersiz ve spor bilimleri öğrencileri ile ilgili yapılan araştırmaların ekseriyetle kendi fakülteleri içerisinde eğitim alan diğer bölüm öğrencileri ile karşılaştırılması kapsamında gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu bağlamda yapılan araştırmanın farklı eğitim ekollerinden eğitim alan öğrencilerin akademik aidiyetlerinin incelenmesi noktasında özgün değere sahip olduğu düşünülmektedir.

Araştırma Problemleri

Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin akademik aidiyet düzeyleri nasıldır?

Öğrencilerin akademik aidiyet düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Öğrencilerin akademik aidiyet düzeyleri yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Öğrencilerin akademik aidiyet düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Öğrencilerin akademik aidiyet düzeyleri öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Hipotezler

H₀₁: Öğrencilerin akademik aidiyet düzeyleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermez.

H₀₂: Öğrencilerin akademik aidiyet düzeyleri yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermez.

H₀₃: Öğrencilerin akademik aidiyet düzeyleri sınıf düzeyine göre anlamlı bir farklılık göstermez.

H₀₄: Öğrencilerin akademik aidiyet düzeyleri öğrenim gördükleri bölüme göre anlamlı bir farklılık göstermez.

YÖNTEM

Araştırma grubu (Evren-örneklem)

Araştırmaya İzmir Demokrasi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde (Beslenme ve Diyetetik, Egzersiz ve Spor Bilimleri, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ve Hemşirelik) eğitim gören, 18 yaş ve üzerindeki, gönüllü katılım sağlamış öğrenciler dâhil edilmiştir. Araştırmanın evrenini, 2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılı'nda İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde aktif lisans öğrencisi olan, YÖK Atlas'a göre toplam sayısı 1120 olarak belirtilen bireyler oluşturmaktadır (YÖK, 2024). Evren bu aralıklarda belirlendiğinde, %5 hata payı ile hesaplanan minimum örneklem büyüklüğü 287'dir (Raosoft, 2024). Araştırmanın örneklemini oluşturan katılımcılar, olasılıksız örneklem alma yöntemlerinden kolayda örneklem alma tekniği ile belirlenmiştir. Bu teknik, araştırmacıların ulaşılabilirlik, zaman ve maliyet gibi faktörleri göz önünde bulundurarak örneklemini oluşturduğu tesadüfi olmayan bir yöntemdir (Cohen ve ark., 2018). Bu kapsamda, araştırmaya 372 üniversite öğrencisi katılmıştır. Çalışmaya dâhil edilme kriterleri; İzmir Demokrasi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde lisans düzeyinde kayıtlı olmak, 2024-2025 akademik yılında aktif öğrenci statüsünde bulunmak, 18 yaş ve üzeri olmak, gönüllü katılım sağlamak ve aydınlatılmış onam formunu imzalamış olmasıdır. Hariç tutulma kriterleri ise; 18 yaşından küçük olmak, Sağlık Bilimleri Fakültesi dışındaki birimde eğitim almak, araştırmaya katılmayı reddetmek ya da onam formunu imzalamamak ve veri toplama aracını eksik ya da hatalı doldurmuş olmasıdır. Araştırma sonuçlarının, belirtilen örneklem büyüklüğü ve örneklem yapısı dikkate alındığında evrene genellenebilir olduğu söylenebilir. Araştırmanın katılımcılarına ilişkin tanımlayıcı istatistikler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Katılımcılara ilişkin tanımlayıcı istatistik sonuçları

Değişken	Kategori	n	%
Yaş	$\bar{X}= 20,77$	372	100
	S=2,19		
Cinsiyet	Kadın	266	71,5
	Erkek	106	28,5
Sınıf	1	101	27,2
	2	108	29,0
	3	125	33,6
	4	38	10,2
	Beslenme ve Diyetetik	88	23,7
Bölüm	Egzersiz ve Spor Bilimleri	100	26,9
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	111	29,8
	Hemşirelik	73	19,6

Veri toplama araçları

Kişisel Bilgiler Formu: Öğrencilerin, demografik bilgilerini değerlendirmek için araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgiler formu, bireylerin yaşı, cinsiyeti, sınıf düzeyi ve eğitim görmekte oldukları bölümün neler olduğuna ilişkin sorular içermektedir.

Akademik Aidiyet Ölçeği: Katılımcıların akademik aidiyetlerini değerlendirmek için Kızılkaya ve Doğan, (2022) tarafından geliştirilip Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılmış olan Akademik Aidiyet Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek, beşli likert tipi derecelendirmeye (1=hiçbir zaman-2=nadiren-3=bazen-4=sıklıkla(çoğunlukla)-5=her zaman) sahip olup, 25 madde ve üç alt boyuttan (“Derse Katılım, Kütüphane, Kaynak Erişimi”, “Öğretim Üyeleri İle İletişim” Ve “Bilimsel ve Kültürel Etkinliklere Katılım”) oluşmaktadır. Ölçeğin n Cronbach alpha güvenirlik katsayısı 0,91 iken, her bir alt boyut için Cronbach alpha güvenirlik katsayıları 0,78, ve 0,90 arasındadır. Ölçek maddelerine verilen yanıtlardan elde edilen toplam puanın fazla olması, akademik aidiyetin yüksek olması anlamına gelmektedir.

Verilerin analizi

Katılımcıların ölçek maddelerine vermiş olduğu yanıtlar uygun sayısal ifadelere dönüştürüldükten sonra SPSS 26.00 paket programına işlenmiştir. Akademik Aidiyet Ölçeği’nin alt boyutlarından elde edilen puanların dağılımının normalliğini test etmek amacıyla çarpıklık basıklık kat sayıları kullanılmıştır (Tablo 2). Çarpıklık basıklık kat sayıları +1 ve -1 arasında değiştiği için verilerin normal dağılım gösterdiği kabul edilmiştir (Uysal ve Kılıç, 2022). Bu nedenle, yaş ve ölçeğin alt boyutları ve toplam puanı arasındaki ilişkiyi test etmek için Pearson Korelasyon Testi kullanılmıştır. Ölçeğin alt boyutlarından elde edilen puanlar ve toplam puan ile cinsiyet, sınıf düzeyi ve eğitim görmekte oldukları bölüm değişkenleri arasındaki farkı test etmek için ise Çok Değişkenli Varyans Analizi (MANOVA) tercih edilmiştir. MANOVA, bir ya da daha çok faktöre göre oluşan grupların birden fazla bağımlı

değişken bakımından anlamlı farklılık gösterip göstermediğini test etmek amacıyla kullanılır (Büyüköztürk ve ark., 2020). Tüm analizler için $p < 0,05$ anlamlı olarak kabul edilmiştir. Anlamlı farklar MANOVA için Eta-kare değeri ile etki büyüklüklerine göre yorumlanmıştır.

Tablo 2. Çarpıklık-basıklık değerleri

Alt Boyut	Çarpıklık	Basıklık
Derse Katılım, Kütüphane, Kaynak Erişimi	-0,429	0,374
Öğretim Üyeleri ile İletişim	0,205	-0,346
Bilimsel ve Kültürel Etkinliklere Katılım	0,344	-0,167
Toplam Puan	0,190	0,287

BULGULAR

Öğrencilerin akademik aidiyetleri ile yaş arasında anlamlı ilişki olup olmadığını tespit etmek için yapılan Pearson Korelasyon Testi'ne ilişkin sonuçlar Tablo 3'te sunulmuştur. Değişkenler arasındaki ilişkinin düzeyi, korelasyon katsayısının 0-0,30 arasında olması durumunda düşük; 0,30-0,70 arasında olması durumunda orta; 0,70-1 arasında olması durumunda da yüksek şeklinde yorumlanabilir (Büyüköztürk ve ark., 2020).

Tablo 3. Yaşa göre akademik aidiyet

Değişken	Derse Katılım, Kütüphane, Kaynak Erişimi		Öğretim Üyeleri ile İletişim		Bilimsel ve Kültürel Etkinliklere Katılım		Toplam Puan	
	r	p	r	p	r	p	r	p
Yaş	0,010	0,840	-0,069	0,184	-0,241	0,000*	-0,133	0,010*

* $p < 0,05$

Tablo 3 incelendiğinde, öğrencilerin yaşı ile Akademik Aidiyet Ölçeği'nin Derse Katılım, Kütüphane, Kaynak Erişimi Alt Boyutu $r=0,010$, $p > 0,05$ ve Öğretim Üyeleri ile İletişim Alt Boyutu $r=-0,069$, $p > 0,05$ arasında anlamlı ilişki bulunmazken, Bilimsel ve Kültürel Etkinliklere Katılım Alt Boyutu $r=-0,241$, $p < 0,05$ ve toplam puan $r=-0,133$, $p < 0,005$ arasında düşük düzeyde, negatif ve anlamlı bir ilişki olduğu görülmektedir. Buna göre üniversite öğrencilerinin yaşı arttıkça akademik aidiyetinin azaldığı söylenebilir.

Öğrencilerin akademik aidiyetleri ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı fark olup olmadığını tespit etmek için yapılan MANOVA sonuçları Tablo 4'te sunulmuştur. Anlamlı fark bulunan değişkenlerin etki büyüklüğünü değerlendirmek için Eta- kare (η^2) değerli

hesaplanmıştır. Eta-kare değeri ile hesaplanan etki büyüklükleri 0,01 küçük, 0,06 orta ve 0,14 büyük düzeyde etki olarak yorumlanmaktadır (Özçomak & Çebi, 2017).

Tablo 4. Cinsiyete göre akademik aidiyet

Alt Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	S	sd	t	p	η^2
Derse Katılım, Kütüphane, Kaynak Erişimi	Kadın	266	3,43	0,62	1-370	11,57	0,001*	0,030
	Erkek	106	3,18	0,64				
Öğretim Üyeleri ile İletişim	Kadın	266	2,88	0,85		1,29	0,255	
	Erkek	106	3,00	1,03				
Bilimsel ve Kültürel Etkinliklere Katılım	Kadın	266	2,64	0,93		0,83	0,361	
	Erkek	106	2,74	0,95				
Toplam Puan	Kadın	266	3,00	0,65		0,06	0,803	
	Erkek	106	2,98	0,73				

*p<0,05

Tablo 4 incelendiğinde, öğrencilerin cinsiyetine göre akademik aidiyetleri karşılaştırıldığında etki büyüklüğü orta düzeyde anlamlı fark gözlenmiştir, Wilks Lambda (Λ)=0,938, F(3,368)=8,13, p<0,05, η^2 =0,062. Bu bulgu öğrencilerin, Akademik Aidiyet Ölçeği alt boyutlarından almış oldukları puanlar ve toplam puanlarının cinsiyete bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Gruplar arası karşılaştırmalar yapıldığında, Akademik Aidiyet Ölçeği'nin Derse Katılım, Kütüphane, Kaynak Erişimi Alt Boyutu puanı F(1,370)=11,57, p<0,05, η^2 =0,030 cinsiyete göre etki büyüklüğü küçük düzeyde anlamlı fark gösterirken, Öğretim Üyeleri ile İletişim Alt Boyutu F(1,370)=1,29, p>0,05, Bilimsel ve Kültürel Etkinliklere Katılım Alt Boyutu F(1,370)=0,83, p>0,05 ve toplam puanları F(1,370)=0,06, p>0,05 anlamlı fark göstermemektedir. Başka bir deyişle derse katılım, kütüphane, kaynak erişimi bakımından kadınların lehine anlamlı fark bulunmaktadır.

Öğrencilerin akademik aidiyetleri ile sınıf düzeyi arasında anlamlı fark olup olmadığını tespit etmek için yapılan MANOVA sonuçları Tablo 5'te sunulmuştur. Anlamlı fark bulunan alt boyutlar için post-hoc analizler Scheffe Testi ile yapılmıştır.

Tablo 5. Sınıf düzeyine göre akademik aidiyet

Alt Boyut	Sınıf	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p	η^2	Fark
Derse Katılım. Kütüphane. Kaynak Erişimi	1	101	3,39	0,68		1,51	0,211		
	2	108	3,44	0,55					
	3	125	3,29	0,65					
	4	38	3,23	0,70					
Öğretim Üyeleri ile İletişim	1	101	2,89	0,92		1,23	0,298		
	2	108	2,80	0,90					
	3	125	2,97	0,87					
	4	38	3,10	1,00					

Alt Boyut	Sınıf	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p	η^2	Fark
Bilimsel ve	1	101	2,96	0,97					
Kültürel	2	108	2,59	0,89		4,58	0,004*	0,036	1>2
Etkinliklere	3	125	2,54	0,89					1>3
Katılım	4	38	2,54	0,95					
	1	101	3,09	0,68					
Toplam Puan	2	108	2,96	0,65		0,95	0,413		
	3	125	2,95	0,67					
	4	38	2,97	0,73					

*p<0,05

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin sınıf düzeyine göre akademik aidiyetleri karşılaştırıldığında etki büyüklüğü küçük düzeyde anlamlı fark gözlenmiştir, Wilks Lambda (Λ)=0,895, F (9,890)=4,62, p<0,05, η^2 =0,036. Bu bulgu öğrencilerin, Akademik Aidiyet Ölçeği alt boyutlarından almış oldukları puanlar ve toplam puanlarının sınıf düzeyine bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Gruplar arası karşılaştırmalar yapıldığında, Akademik Aidiyet Ölçeği'nin Bilimsel ve Kültürel Etkinliklere Katılım Alt Boyutu puanı F(3,368)=4,58, p<0,05, η^2 =0,036 sınıf düzeyine göre etki büyüklüğü küçük düzeyde anlamlı fark gösterirken, Derse Katılım, Kütüphane, Kaynak Erişimi Alt Boyutu F(3,368)=1,51, p>0,05, Öğretim Üyeleri ile İletişim Alt Boyutu F(3,368)=1,23, p>0,05 ve toplam puanları F(3,368)=0,95, p>0,05 anlamlı fark göstermemektedir. Farkın kaynağı incelendiğinde, 1. sınıftaki öğrencilerin, bilimsel ve kültürel etkinliklere katılıma yönelik akademik aidiyetinin 2. ve 3. sınıftaki öğrencilerden yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin akademik aidiyetleri ile eğitim görmekte oldukları bölüm arasında anlamlı fark olup olmadığını tespit etmek için yapılan MANOVA sonuçları Tablo 6'da sunulmuştur. Anlamlı fark bulunan alt boyutlar için post-hoc analizler Scheffe Testi ile yapılmıştır.

Tablo 6. Bölüme göre akademik aidiyet

Alt Boyut	Sınıf	N	$\bar{X}$	Ss	sd	t	p	η^2	Fark
Derse Katılım.	BD	88	3,51	0,57					
Kütüphane.	ESB	100	3,36	0,71		2,96	0,032*	0,024	BD>FTR
Kaynak Erişimi	FTR	111	3,24	0,56					
	HEM	73	3,34	0,69					
	BD	88	2,93	0,91					
Öğretim Üyeleri ile İletişim	ESB	100	3,26	0,90		8,56	0,000*	0,065	ESB>FTR
	FTR	111	2,75	0,82					ESB>HEM
	HEM	73	2,66	0,90					
Bilimsel ve	BD	88	2,68	0,97					
Kültürel	ESB	100	2,95	0,98		7,94	0,000*	0,061	ESB>FTR
Etkinliklere	FTR	111	2,35	0,78					HEM>FTR
Katılım	HEM	73	2,75	0,91	3-368				
	BD	88	3,06	0,66					
	ESB	100	3,20	0,73					ESB>FTR
Toplam Puan	FTR	111	2,80	0,59		6,84	0,000*	0,053	
	HEM	73	2,93	0,65					

*p<0,05 (BD: Beslenme ve Diyetetik, ESB:Egzersiz ve Spor Bilimleri, FTR: Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, HEM: Hemşirelik)

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin eğitim görmekte oldukları bölüme göre akademik aidiyetleri karşılaştırıldığında etki büyüklüğü küçük düzeyde anlamlı fark gözlenmiştir, Wilks Lambda (Λ)=0,857, $F(9,890)=6,45$, $p<0,05$, $\eta^2=0,05$. Bu bulgu öğrencilerin, Akademik Aidiyet Ölçeği alt boyutlarından almış oldukları puanlar ve toplam puanlarının eğitim görmekte oldukları bölüme bağlı olarak değiştiğini gösterir.

Gruplar arası karşılaştırmalar yapıldığında, Akademik Aidiyet Ölçeği'nin Derse Katılım, Kütüphane, Kaynak Erişimi Alt Boyutu $F(3,368)=2,96$, $p<0,05$, $\eta^2=0,024$ ve toplam puanları $F(3,368)=6,84$, $p<0,05$, $\eta^2=0,053$ bölüme göre etki büyüklüğü küçük düzeyde anlamlı fark gösterirken, Öğretim Üyeleri ile İletişim Alt Boyutu $F(3,368)=8,56$, $p<0,05$, $\eta^2=0,065$ ve Bilimsel ve Kültürel Etkinliklere Katılım Alt Boyutu puanı $F(3,368)=7,94$, $p<0,05$, $\eta^2=0,061$ etki büyüklüğü orta düzeyde anlamlı fark anlamlı fark göstermektedir. Farkın kaynağı incelendiğinde, derse katılım, kütüphane, kaynak erişimine yönelik akademik aidiyetin Beslenme ve Diyetetik Bölümü öğrencilerinde, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinden yüksek olduğu görülmektedir. Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümü öğrencilerinin öğretim üyeleri ile iletişime yönelik akademik aidiyetleri Fizyoterapi ve Rehabilitasyon ve Hemşirelik Bölümü öğrencilerinden yüksektir. Bilimsel ve kültürel etkinliklere katılıma yönelik akademik aidiyet Egzersiz ve Spor Bilimleri ve Hemşirelik Bölümü öğrencilerinde, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinden yüksektir. Sonuç olarak, Akademik Aidiyet Ölçeği toplam puanının, Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümü öğrencilerinde, diğer tüm bölüm öğrencilerinden yüksek olduğu ancak yalnızca Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin almış oldukları puandan anlamlı olarak yüksek olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Mevcut araştırmadan elde edilen bulgular, sağlık bilimleri fakültesinde eğitim gören öğrencilerin akademik aidiyet düzeylerinin; yaş, cinsiyet, sınıf düzeyi ve öğrenim görülen bölüme göre anlamlı farklılıklar gösterdiğini ortaya koymuştur. Özellikle yaş arttıkça akademik aidiyetin azaldığı; kadın öğrencilerin derse katılım ve kaynak erişimi açısından daha yüksek aidiyet düzeyine sahip olduğu; 1. sınıf öğrencilerinin bilimsel ve kültürel etkinliklere katılımının daha yoğun olduğu; Egzersiz ve Spor Bilimleri öğrencilerinin ise diğer bölümlere kıyasla daha yüksek genel akademik aidiyet sergilediği saptanmıştır. Bu bulgular, öğrencilerin akademik aidiyet algılarının bireysel ve eğitsel değişkenlere duyarlı olduğunu göstermekte ve üniversitelerde aidiyeti güçlendirmeye yönelik politika ve uygulamaların farklı öğrenci gruplarının ihtiyaçlarına göre şekillendirilmesi gerektiğine işaret etmektedir.

Araştırma sonuçlarımıza göre, katılımcıların yaşı ve akademik aidiyetleri arasında anlamlı ilişki bulunmuş, öğrencilerin yaşı arttıkça bilimsel ve kültürel etkinliklere katılımı ilgili ve toplam akademik aidiyetlerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır. Erb ve Drysdale (2017), Kanada'daki bir üniversitenin öğrencilerinin, öğrenme nitelikleri, akademik öz yeterlilik ve aidiyet duygusunu araştırdıkları çalışmalarında, 25 yaş üstü olgun öğrencilerin geleneksel yaştaki (20 yaş ve altı) öğrencilere kıyasla önemli ölçüde daha zayıf bir aidiyet duygusuna sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu sonuçlar, çalışmamızın bulgularını destekler niteliktedir. Abdollahi ve arkadaşları (2020), okula aidiyet duygusunun ve akademik dayanıklılığın, akademik stresin anlamlı yordayıcıları olduğunu bildirmiştir. Araştırma sonuçlarımıza göre, öğrencilerin yaşı arttıkça akademik aidiyetlerinin azalması; derslerin her geçen yıl zorlaşması, mezuniyet sonrası kariyer hedeflerinin belirlenmesi ve benzeri nedenlerden kaynaklanabilecek akademik streslerinin artması ile ilişkili olabilir.

Araştırma sonuçlarımıza göre, katılımcıların cinsiyeti ve akademik aidiyetleri arasında derse katılım, kütüphane, kaynak erişimi bakımından kadın öğrencilerin lehine anlamlı fark bulunmuştur. Li ve arkadaşları (2024), fizik sınıflarındaki kadın öğrencilerin aidiyet duygusunu erkek öğrencilerden düşük olduğunu tespit etmiştir. Bu sonuç çalışmamıza zıtlık göstermektedir. Bu durumun örneklem farklılığından kaynaklandığı düşünülebilir. Ayrıca, Li ve arkadaşları (2024) tarafından gerçekleştirilen çalışmada, başlangıçta fizik derslerindeki cinsiyete dayalı akademik aidiyet farkının aktif öğrenme stratejilerinin uygulanmasıyla kapandığı, geleneksel derslerde ise bu farkın devam ettiği belirlenmiştir. Bu durumda, derslerde aktif öğrenme stratejilerinin kullanımının yaygınlaştırılması, öğrencilerin akademik aidiyet düzeyinin artırılması için önerilebilecek bir yaklaşımdır.

Mevcut araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların sınıf düzeyi ve akademik aidiyetleri arasında anlamlı fark bulunmuş, 1. sınıftaki öğrencilerin, bilimsel ve kültürel etkinliklere katılıma yönelik akademik aidiyetinin 2. ve 3. sınıftaki öğrencilerden yüksek olduğu tespit edilmiştir. Polmear ve arkadaşları (2024) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, özellikle ilk yıl deneyimine göre, ilerleyen sınıflarda (özellikle 3. ve 4. sınıflarda) öğrencilerin sosyal etkileşimlerden beslenen akademik aidiyetin daha belirgin hale geldiği ve aidiyet düzeylerinin artma eğiliminde olduğu rapor edilmiştir. Zahner ve Harper'ın (2022) çalışmasında ise, transfer öğrencileriyle kıyaslandığında, geleneksel dört sınıf öğrencisi içinde başlangıçta (1. sınıfta) aidiyet hissinde daha düşük gözlemler elde edilirken, zaman içinde 2., 3. ve 4. sınıflarda aidiyet duygusunda istikrarlı bir yükseliş izlendiği belirtilmiştir. Bu sonuçlar araştırmamızın sonuçları

ile benzerlik göstermemektedir ve Türkiye’deki öğrencilerin eğitim gördükleri yıllar içerisinde akademik aidiyetinin artırılması için yapılacak çalışmaların önemini vurgulamaktadır.

Mevcut araştırma sonuçlarına göre, katılımcıların eğitim gördükleri bölüm ve akademik aidiyetleri arasında anlamlı fark bulunmuştur. Akademik Aidiyet Ölçeği toplam puanının, Egzersiz ve Spor Bilimleri Bölümü öğrencilerinde, diğer tüm bölüm öğrencilerinden yüksek olduğu ancak yalnızca Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü öğrencilerinin almış oldukları puandan anlamlı olarak yüksek olduğu görülmüştür. Karakaya Özyer (2023), aday öğretmenlerin akademik aidiyet düzeylerini incelediği çalışmasında, aynı fakültenin farklı bölümlerinde eğitim gören öğrencilerin akademik aidiyet düzeyi arasında anlamlı fark olmadığını belirtmiştir. Bu sonuç mevcut araştırma sonuçlarımızla benzerlik göstermemektedir. Ancak araştırmamıza dahil edilen bölümleri akademik aidiyet açısından karşılaştıran herhangi bir çalışmaya ulaşılamamıştır. Araştırmamızda elde edilen bu sonuç, büyük ölçüde Egzersiz ve Spor Bilimleri programlarının uygulamalı yapısı, takım çalışmasına dayalı ders içeriği ve güçlü öğrenci-öğretim elemanı etkileşimi, sporun doğası gereği kolektif bir yapı içermesi, böylece öğrencilerin bölüm topluluğu ile güçlü bir bağ kurmalarıyla açıklanabilir. Öğrencilerin akademik aidiyet düzeylerini eğitim gördükleri bölüme göre karşılaştıran çalışmaların yapılması, mevcut araştırmamızın sonucunu destekleyerek literatüre katkı sağlayacaktır.

Mevcut araştırmadan elde edilen bulgular sonucunda katılımcı öğrencilerin akademik aidiyet algı seviyelerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır ($X=2,99$). Pedler ve arkadaşları, (2020) tarafından araştırmada 572 üniversite öğrencisinin akademik aidiyetleri, motivasyon sadakat ve eğlence olguları kapsamında incelenmiştir. Pedler ve arkadaşlarının yaptığı araştırma sonuçlarına göre katılımcıların akademik aidiyet seviyelerinin orta düzeyde olduğu saptanmıştır. Akkuş ve Akkuş (2020) tarafından yapılan 322 üniversite öğrencisinin dahil olduğu “Türk Dünyası Öğrencilerinin Aidiyet Duygularının Akademik Başarılarına Etkisinde Sosyalleşmenin Aracılık Rolü” başlıklı araştırma sonuçlarına göre katılımcı öğrencilerin üniversite aidiyet düzeylerinin orta seviyede olduğu ifade edilmiştir. Bu kapsamda bu araştırma sonuçları ile Pedler (2020) ve arkadaşları tarafından yapılan araştırma sonuçları ve Akkuş ve Akkuş (2020) tarafından yapılan araştırma sonuçları arasında benzerlik olduğu görülmektedir. Bu sonuçlar doğrultusunda üniversite öğrencilerinin mevcut akademik aidiyet düzeyinin artırılması için geliştirilebilecek öneriler önem kazanmaktadır.

Literatürde, üniversite öğrencilerinin akademik aidiyetlerinin artırılması için çeşitli stratejiler önerilmektedir. Öncelikle, kampüs içerisinde pozitif sosyal deneyimlerin teşvik

edilmesi, öğrencilerin sosyal entegrasyonunu destekleyerek aidiyet duygusunun artmasına yol açmaktadır (Sung ve ark., 2015; Ahn & Davis, 2020). Bu tür müdahalelerde, öğrenci kulüpleri, danışmanlık programları ve mentorluk sistemleri, öğrencilerin kurumla olan duygusal bağlarını güçlendirmekte ve akademik başarıları üzerinde dolaylı olarak olumlu etkiler yapabilmektedir (Sung ve ark., 2015).

Özellikle ilk dönem öğrencilere yönelik yapılandırılmış geçiş programları, öğrencilerin üniversite yaşamına uyum sağlamalarını kolaylaştırmakta ve pozitif bir öğrenci kimliği geliştirmelerine olanak tanımaktadır. Bu bağlamda, oryantasyon programları, tanışma etkinlikleri ve sosyal etkileşimi teşvik eden etkinlikler, öğrencilerin yalnızca akademik değil, aynı zamanda sosyal açıdan da desteklenmelerini sağlayarak, aidiyet hissinin artmasını desteklemektedir (MacFarlane, 2018).

Ayrıca, hem sınıf içi etkileşimleri artıran aktif öğrenme yöntemleri hem de teknolojik araçların kullanımı, öğrenciler arasında daha güçlü iletişim ve işbirliği ortamları yaratmaktadır (Sung ve ark., 2015; Ahn & Davis, 2020). Bu yöntemler, öğrencilerin tartışma grupları, proje tabanlı öğrenme ve interaktif ders etkinliklerine katılımını artırarak, akademik topluluğa dahil hissetmelerine ve dolayısıyla üniversitenin bir parçası olduklarını güçlü bir şekilde algılamalarına katkıda bulunmaktadır (Sung ve ark., 2015).

Sonuç olarak, üniversitelerin akademik aidiyeti artırmak amacıyla sosyal entegrasyonu güçlendiren, öğrenci destek mekanizmalarını örgütleyen ve aktif öğrenme ortamlarını teşvik eden müdahalelere odaklanmaları önerilmektedir (Sung ve ark., 2015; Ahn & Davis, 2020, MacFarlane, 2018). Bu stratejilerle, öğrencilerin adaptasyon süreçlerini hızlandırılabilir, stres ve yalnızlık gibi olumsuz duyguların azaltılmasına yardımcı olunabilir ve dolayısıyla akademik başarı ve öğrenci kalıcılığı üzerinde olumlu etkiler yaratılabileceği düşünülebilir.

Öneriler

İleri sınıflardaki öğrencilerin akademik aidiyetini artırmak için, bilimsel ve kültürel etkinliklere katılımı teşvik eden ve destekleyen programlar oluşturulabilir. Özellikle 3. ve 4. sınıf öğrencilerine yönelik rehberlik ve mentorluk çalışmaları yapılabilir. Cinsiyetler arası akademik aidiyet farkını azaltmak için kadın ve erkek öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik özel destek mekanizmaları geliştirilmeli, kaynaklara erişim ve derse katılım konusunda eşitlikçi bir yaklaşım benimsenebilir. Fizyoterapi ve Rehabilitasyon bölümü gibi akademik aidiyetin düşük olduğu bölümlerde, öğrencilerin aidiyet duygusunu artıracak etkinlikler ve sosyal programlar düzenlenebilir. Özellikle öğretim üyeleriyle iletişimi geliştirmek için akademik danışmanlık

süreçleri güçlendirilebilir. Üniversite genelinde aidiyet duygusunu güçlendirmek adına, oryantasyon programları kapsamlı hale getirilerek sadece yeni başlayan öğrenciler için değil, tüm sınıf düzeylerindeki öğrenciler için devam eden bir süreç olarak planlanabilir.

Sınırlılıklar ve güçlü yönler

Bu araştırma kapsamında sağlık bilimleri fakültesi öğrencilerinin akademik aidiyet algıları incelenmiştir bu durum farklı alanlardan öğrencilerin araştırmaya katılım sağlamaması kapsamında sınırlılık olarak değerlendirilmektedir. Bu çalışmada, katılımcıların belirlenmesinde kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntem, örneklemin evreni temsil etme gücünü sınırlayabileceğinden, elde edilen bulguların genellenebilirliği kısıtlı olabilir. Araştırma, belirli bir zaman diliminde gerçekleştirilen kesitsel bir çalışma niteliğindedir. Bu nedenle, öğrencilerin akademik aidiyet düzeylerindeki değişimlerin zaman içerisindeki yönü ve neden-sonuç ilişkileri değerlendirilememiştir. Bu kısıtlılıklara rağmen yapılan araştırmanın ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Abdollahi, A., Panahipour, S., Akhavan Tafti, M., & Allen, K. A. (2020). Academic hardiness as a mediator for the relationship between school belonging and academic stress. *Psychology in the Schools*, 57(5), 823-832.
- Ahn, M. and Davis, H. (2020). Students' sense of belonging and their socio-economic status in higher education: A quantitative approach. *Teaching in Higher Education*, 28(1), 136-149. <https://doi.org/10.1080/13562517.2020.1778664>
- Araújo, N., Carlin, D., Clarke, B., Morieson, L., Lukas, K., & Wilson, R. (2014). Belonging in the first year: A creative discipline cohort case study. *International Journal of the First Year in Higher Education*, 5(2).
- Büyüköztürk, Ş. (2017). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni SPSS uygulamaları ve yorum* (23. bs.). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri* (30. bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş. (2020). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı: İstatistik, araştırma deseni, SPSS uygulamaları ve yorum* (26. baskı). Pegem Akademi.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2018). *Research methods in education*. Routledge.
- Gopalan, M., & Brady, S. T. (2020). College Students' Sense of Belonging: A National Perspective. *Educational Researcher*, 49(2), 134–137. <https://doi.org/10.3102/0013189X19897622>
- Erb, S., & Drysdale, M. T. (2017). Learning attributes, academic self-efficacy and sense of belonging amongst mature students at a Canadian University. *Studies in the Education of Adults*, 49(1), 62-74.
- Dost, G., & Mazzoli Smith, L. (2023). Understanding higher education students' sense of belonging: A qualitative meta-ethnographic analysis. *Journal of Further and Higher Education*, 47 (6), 822-849. <https://doi.org/10.1080/0309877X.2023.2191176>

- Guzzardo, M. T., Khosla, N., Adams, A. L., Bussmann, J. D., Engelman, A., Ingraham, N., ... et al. (2021). The ones that care make all the difference: Perspectives on student-faculty relationships. *Innovative higher Education*, 46(1), 41–58. <https://doi.org/10.1007/s10755-020-09522-w>
- Karakaya Özyer, K. (2023). Aday öğretmenlerin bilimsel araştırmaya yönelik tutum ve akademik aidiyet düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 456-470. <https://doi.org/10.36362/gumus.1174994>
- Kelly, M., Nieuwoudt, J., Willis, R., & Lee, M. (2024). Belonging, enjoyment, motivation, and retention: University students' sense of belonging before and during the COVID-19 pandemic. *Journal of College Student Retention: Research, Theory and Practice*, 1-20. <https://doi.org/10.1177/15210251241231242>
- Kızılkaya, H., & Doğan, İ., (2022). Üniversite öğrencilerine yönelik akademik aidiyet ölçeğinin geliştirilmesi: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Journal of Higher Education and Science*, 12(1), 60-68. <https://doi.org/10.5961/higheredusci.954289>
- Li, Y., Bernardi, R. C., & Burkholder, E. (2024). The effects of active learning on students' sense of belonging and academic performance in introductory physics courses. *European Journal of Physics*, 45(4), 045705. <https://doi.org/10.1088/1361-6404/ad4fcd>
- MacFarlane, K. (2018). Higher education learner identity for successful student transitions. *Higher Education Research & Development*, 37(6), 1201-1215. <https://doi.org/10.1080/07294360.2018.1477742>
- Maghsoodi, A. H., Ruedas-Gracia, N., & Jiang, G. (2023). Measuring college belongingness: Structure and measurement of the Sense of Social Fit Scale. *Journal of Counseling Psychology*, 70(4), 424–435. <https://doi.org/10.1037/cou0000668>
- O'Sullivan, K., Bird, N., Robson, J. & Winters, N. 2019. Academic identity, confidence and belonging: The role of contextualised admissions and foundation years in higher education. *British Educational Research Journal*, 45(3), 554-575. <https://doi.org/10.1002/berj.3513>
- Özçomak, M. S., & Çebi, K. (2017). İstatistiksel güç analizi: Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi üzerine bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 31(2), 413-431.
- Polmear, M., Hunsu, N., Simmons, D. R., Olaogun, O. P., & Lu, L. (2024). Belonging in engineering: exploring the predictive relevance of social interaction and individual factors on undergraduate students' belonging in engineering. *Journal of Engineering Education*, 113(3), 555-575. <https://doi.org/10.1002/jee.20599>
- Raosoft (2024). <http://www.raosoft.com/samplesize.html> (Erişim Tarihi: 21.11.2024)
- Sung, J., Koo, G., & Dittmore, S. (2015). Enhancement of non-academic environment by intercollegiate athletics and its intangible benefit in higher education. *Journal of Physical Education and Sport*, 15(1). <https://doi.org/10.7752/jpes.2015.01008>
- Tovar, E., & Simon, M. A. (2010). Factorial structure and invariance analysis of the Sense of Belonging scales. *Measurement & Evaluation in Counseling & Development*, 43(3), 199–217. <https://doi.org/10.1177/0748175610384811>
- Uysal, İ., & Kılıç, A. (2022). Normal dağılım ikilemi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 12(1), 220-248. <https://doi.org/10.18039/ajesi.962653>
- Versteeg, M., Kappe, R. F., & Knuiman, C. (2022). Predicting student engagement: The role of academic belonging, social integration, and resilience during covid-19 emergency remote teaching. *Frontiers in Public Health*, 10, 849594. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.849594>

- Yeager, D. S., & Walton, G. M. (2011). Social-psychological interventions in education: They're not magic. *Review of Educational Research*, 81, 267-301. <https://doi.org/10.3102/0034654311405999>
- Yüksek Öğretim Kurumu (2024). <https://yokatlas.yok.gov.tr/lisans-univ.php?u=1111> (erişim tarihi: 21.11.2024)
- Zahner, D. G. H., & Harper, R. (2022). Validation of belonging among underrepresented undergraduates in stem majors: comparison of former transfer and non-transfer students. *Journal of College Student Retention: Research, Theory & Amp; Practice*, 26(4), 1072-1099. <https://doi.org/10.1177/15210251221146119>
- Wurster, K. G., Kivlighan, D. M., & Foley-Nicpon, M. (2021). Does persongroup fit matter? A further examination of hope and belongingness in academic enhancement groups. *Journal of Counseling Psychology*, 68(1), 67-76. <https://doi.org/10.1037/cou0000437>

KATKI ORANI CONTRIBUTION RATE	AÇIKLAMA EXPLANATION	KATKIDA BULUNANLAR CONTRIBUTORS
Fikir ve Kavramsal Örgü Idea or Notion	Araştırma hipotezini veya fikrini oluşturmak Form the research hypothesis or idea	Onur Mutlu YAŞAR
Tasarım Design	Yöntem ve araştırma desenini tasarlamak To design the method and research design.	Gülseren YÜREKLİ
Literatür Tarama Literature Review	Çalışma için gerekli literatürü taramak Review the literature required for the study	Hilal BAHÇECİOĞLU
Veri Toplama ve İşleme Data Collecting and Processing	Verileri toplamak, düzenlemek ve raporlaştırmak Collecting, organizing and reporting data	Hilal BAHÇECİOĞLU Gülseren YÜREKLİ Onur Mutlu YAŞAR
Tartışma ve Yorum Discussion and Commentary	Elde edilen bulguların değerlendirilmesi Evaluation of the obtained finding	Hilal BAHÇECİOĞLU Gülseren YÜREKLİ Onur Mutlu YAŞAR
Destek ve Teşekkür Beyanı/ Statement of Support and Acknowledgment		
Bu çalışmanın yazım sürecinde katkı ve/veya destek alınmamıştır. No contribution and/or support was received during the writing process of this study.		
Çatışma Beyanı/ Statement of Conflict		
Araştırmacıların araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur. Researchers do not have any personal or financial conflicts of interest with other people and institutions related to the research.		
Etik Kurulu Beyanı/ Statement of Ethics Commitment		
Bu araştırma, İzmir Demokrasi Üniversitesi Etik Kurulunun 26.03.2025 tarihli ve 2025-2/6 sayılı kararı ile yürütülmüştür. This research was conducted with the decision of İzmir Demokrasi University Ethics Committee dated 26.03.2025 and numbered 2025-2/6.		

Bu eser [Creative Commons Atıf-Gayri Ticari 4.0 Uluslararası Lisansı \(CC BY 4.0\)](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/) ile lisanslanmıştır.